

Bibliamagyarázat lelkipásztorok részére szolgálatukhoz.

I N D I T Á S .

Irta: Csia Lajos.

Sokszor halljuk ezt a szót: "Isten indított rá, hogy megmondjam, hogy megtegyem" stb. "Még nem kaptam indítást", "Vajd ha indítaná őket, a így minden, amit szólnak és tesznek, isteni hiteles-séget, ami annál mehetetlenebb, mert azok, akik ilyen kifejezéseket biz ők szólni is, csinálni is, sőt bűnös, gonosz dolgokat, a így molyan venni. Az ilyen beszéd tehát könnyelmi és frivol, olykor kigalon emberei játszottak különösen sokat az isteni indítással, és né-ről napra, s minden nap percről percre vezet, úgyhogy minden, amit szólnak és tesznek, isteni indításra történik. Ez a játék folyt an-berek voltak, mint mások, és erre bizonyítékot is szolgáltatottak. As-előtt és azóta is sok vallásos mozgalomnál feltűnt az az elbizakodott-ság, melyhez vagy hatalmas önértés, vagy rendkívüli képzettség kel-lett, vagy mind a kettő. Tiszte és elázatos keresztény ember rend-szerint csak annyit mondhat: "mostani világosság mellett", vagy: "ahogy most Isten akaratát látom". Ha valami feltűnő gonoszt lát, az ellen határozottabban foglal állást; ha valakit többen egyformán látnak a Bibliából, azt mondhatja Isten akaratának, s nem kell, hogy engedjen belőle. Úttörőknek, reformátoroknak Isten adhat olyan vilá-gosságot, mellyel egy ideig egyedül vannak, s az ilyenek lehetnek i-gon határozottak, miután Isten előtt sokáig állottak kérdő szívek; de lépten-nyomon akárki nem beszélhet Isten nevében, mint csalkhatat-lan kijelentés birtokosa. Nem pusztán a szerénység kérdése ez, hanem az istenkáromlástól való mentességé is. Az, hogy saját véleményünket Isten véleményül toljuk fel, lehet könnyelműség, de lehet gonosz ha-zugság is, és előkészítheti a szent Szellem ellen való vétkezőést. Te-hát nem valami úrtatlan dolog minduntalan és könnyedén Isten indítá-sára hivatkozni, s az isteni indítás mögé rejteni tunyáságunkat, vagy eltökélt szándékunkat, hogy valami hitványságban kitartunk. Néha csak könnyelműség, de lehet gonosz tapasztalatlanság, de olykor igen go-nosz dolgok húzódnak meg ama kegyes szóhasználat mögött. Vajjon mit mond a Biblia az indításról és annak forrásáról?

Az indítás fogalmát a héberben az Ur ige fejezi ki; ennek azonban más jelentései is vannak. Jelenti a szó a szívnek azt az ál-lapotát, amelyben az észlelésre, benyomások fogadására kész /Zs.5:2/, azt mondhatnánk, a félélom állapotát, melyből egy kopogtatás azon-nal felébreszti az embert. Az ur ige alapfokának /ka/ jelentése te-lát az éber állapot, mely benyomásokat tud felvenni; viszonylag a féléber állapot, mely sokszor a külső hatások felvételére még alkal-masabb, mert az akarát és ítélet pihennek. Bir.5:12 Deborát ébreszti arra, hogy isteni sugallatok hatása alatt Istent megasztaló éneket mondjon. Zs.52:1 Siont, azaz az Istenhez hű hébereket ébreszti, hogy szedjék össze magukat, vegyék igénybe az Istentől rendelkezésükre bo-csátott erőt a fogság hosszú tétlensége után. A fából és kőből ké-szült bálványokhoz hiába szólnak: Ébredj föl! mert azokban nincs szellem; de Istennek ezt mondja az imádkozó próféta: Ébredj! Őlted föl erődöt! /Zs.51:9/. Néha azonban élettelen tárgyaknak, fának, éro-nak, hangszereknek, viharoknak stb. szól a felelélet: Ébredj föl! ezt úgy kell értenünk, hogy e tárgyak vagy jelenségek mögött értel-

nes lények, emberek vagy angyalok állanak és azokat szólítják a fel-
 ébredésre. Voltaképpen csak Isten, szellem vagy ember felébredéséről
 lehet szó. Próbáljuk meg ennek a felébredésnek a jellegét, a mibenlét-
 ét, a célját megvizsgálni az Írásban!

Ha a kő- és fábólványokat szólítja az ember, az azt jelen-
 ti, hogy az illető néma szobor kezdje el isteni szereplését, ami vég-
 megszólalást jelenti. /Hab.2:19/. A Hárfa és citera ébredése a hangszerek
 ébredése azt jelzi, hogy a fegyvereket kezelő ember ébredjen fel és
 állítsa be rendeltetésük teljesítésébe ezeket a fegyvereket. /Zak.13:
 7, II.Sám.23:18, I.Kir.11:11,20./ Van azonban valami titokzatos is
 emberelőnt jelent, mert hiszen annak előkészítése is már valamennyire
 halmozása bizonyos szellemi légkört teremt, mely a fegyverek haszná-
 letára indít. A fegyvereknek felébredésre hívása tehát jelenti a
 szellemvilág felszólítását is, hogy kezdje el az embereknek háboru-
 szellemek, kiket szeleknek, vihar szeleknek nevez az Írás, Isten tisz-
 ta angyalától megkötve várják, mikor szabadulhatnak fel./Jel.9:14 ká/
 sikai szelek és vannak szellemi szelek, viharok, melyek a lelkeket
 szól ébredésre hívás /An.4:16/, de angyalok csinálják a szellemi vi-
lág szeleit, viharát is /Jer.25:32/, mikor nemzetek, népek, királyok,
 uralkodók, hadvezérek, vagy egy Istentől különösen kiválasztott ural-
kodó, mint Pul, Tiglath Pilészer, Nabukodonosor, Cyrus, a "méd király"
 a "perssa király" indulnak el, hogy a történelemben már előre kife-
 lőtt szerepüket betöltsék, mely belső alkotuknak, természetüknek meg-
 felel. /Jer.6:22, 50:41, Ézs.41:2, 41:25, 45:13, Jer.50:9, Ézs.13:17/
 Ezek a népek, nemzetek, uralkodók tehát körülbelül úgy szerepelnek,
 mint az előbb említett kard, lándzsa, korbács: rendeltetésük az,
 hogy Isten kezében fegyver legyenek más népek büntetésére. Svégett
 megelőzőleg felkészülnek; történelmi fejlődésük alatt a pusztítás-
 vágnak, dühnek, bizonyos mennyisége halmozódik fel bennük, mit izgs-
 tással, bizonyos eszmék, nemzeti célok hangztatásával, más népek le-
 nézésének, semibevételének vagy éppen meggyűlölésének lassu fölkel-
 tésével érnek el lázítókat. Mikor aztán a kellő mennyiségű düh fölhal-
 mozódik bennük, egy napon Isten felnyitja a szelepet a a kitörő düh
 utat keres. Ez a szelepkinyitás a felébredés. /Jer.51:11, I.Erón.
 5:26, II.Krón.36:22/. Ilyen kifejlődő készséget, életvágyat helye-
 zett Isten a fiatal állatokba, hogy életműködéseiket megkezdjék a e
beléjük helyezett készség működésbe hozása: felébredés. Az anyaság
 felébredési fiókáiban a reülőkészséget azzal, hogy felettük röpdös
 /V.Móz.32:11/. Sőt az u.n. élettelen természetbe is bizonyos készsé-
 geket helyezett el Isten; bizonyos egyesülni vágyó elemek találkozá-
 sa az égés: ennek a találkozásnak létrehozása a tűz felébredése.
 /Hós.7:4/. A lelki életben ilyen találkozásra való vágy a szerelés,
 melyet az érdeklődéssel fel lehet ébreszteni, esetleg korábban, mint
 az ideje természet szerint eljön /An.2:7, 3:5, 8:4/ lelki-élet e-
setleg Istentől tiltott uton, bűnösen lehet felébredzteni. /Éz.23:
 22/. Általában az élni akarás is ilyen készség, mely az álomban rész-
 ben alszik, azaz nem működik; a léleknek a való világgal való össze-
 kapcsolása az álomból való ébresztés /Zsolt.73:20/. Mint láttuk, ez
 a felébredés fölig is történhetik /An.5:2, 8:5./ A krokodil életvá-
 gyja az evés és erre nem tanácsos felébredzteni az alvó krokodilt
 /Jób 41:2/. A fül és halló készülék rendeltetése a hallás; e szerke-
 zet működésbe hozása szintén ébresztés /Ézs.50:4/. Bedrás 1:1-ből
 tudjuk, hogy az embereknek ilyen vagy amilyen testi vagy lelki műkö-

désre való ébresztése a szellemen át történik, mert e rejtett és tudattalanul működő lelki és testi szerveknek működésben tartója és működésbe hozója az ember szelleme. Isten az ember szellemét érinti akár a gonosz szellem az ember szellemén át be is tehet az emberbe valamire való készséget, s ezt a belé helyezett készséget megindíthatja; sőt még ember is tehet ilyesmit a szuggesztió vagy hipnózis műveletei révén. Ezek a titokzatos hajlamok egyszerre működésbe jönnek, s ez a működésbe jövés szintén ébresztés, a benne lévő hajlamokra való ráébredés. Ilyen csodálatos "ébredés" lehetett, mikor az állatok némelyike egyszer csak vándorolni kezdett a bárka felé a hó idejében; vagy amikor a borjaitól elválasztott tehének megindultak a frigyláddal a zsidók tábora felé /I.Móz.7:8-9, I.Sám.6:12/. Valami felébredt bennük, s ők tették, amire az ösztön vitte őket. Így fognak egyszer a fogságra adott zsidók valamitől huzba, régi házaikat és hódító népeket is valami ösztön vizzi, hogy az Isten világtervét végrehajtsák /II.Krón.36:22, Ezs.41:2,25, 45:13/. Uralkodó is így lesz, ráébred az Istentől kijelölt ember /Dán.11:2/. Belső ösztön hajtja az embereket hadviselésre /Zak.9:13/ más emberek ellen: egyszer csak megindul a népek árja gyűlölettel olyanok ellen, kiket korábban nem gyűlölték. Így ébred az ember vagy nép arra, hogy fájdalmában kiáltoznia kell /Ezs.15:5/. Így fogja őket egyszer egy felébredés ösztönkélés a Josafát völgyébe hajtani ítéletre /Jóel 4:12/. Még a halottakban is van ilyen ébredés valamilyen eseményre, céfolva az adventisták állítását, hogy a halálban nincs gondolkodás /Ezs.14:9/; így fognak egyszer arra mozdulni, hogy fölkeljenek tétlenségükből és ítélet feltámadására előjőjenek /Jób.14:12/.

Mi irhatná le Isten lélektanát? Még őbenne is vannak látszólag alvó készségek, melyek felébredhetnek. De Istenben semmi sem alszik, hanem mindig minden ébren van és amikor akarja, napvilágra jön: a mi napvilágunkra, amely más, mint az isteni világosság, mely az istenségben lakik! Mi úgy beszélünk Istenhez, mintha fel kellene ébresztenünk őt /Ezs.51:9, Zsolt.44:24, 59:5, 78:38, 7:7, Zak.2:17/. Gyéneke is állandóan készen kell lenniük Isten akaratának teljesítésére, ez azt jelenti, mindig fel kell ébredniük Isten indítására, amikor az megérkezik. Lehet, hogy ez az indítás egy énekmondásra szól, /Bir.5:12/ hárfára és lantpengetésre /Zsolt.57:9/, ilyenkor az ébredést vagy mai nyelven "indítást" az alkalom adja, tehát külső földi esemény, tapasztalás, mel'ért hálások vagyunk, azaz nem felülről jövő csodaszerep sugallat. Lehet a kiváltó ok valamilyen gonosz tett; ezt látva a kegyes, az "ártatlan" felébred az elvetemült elleni tiltakozása /Jób.17:8/: ez sem csodás indításra történik, hanem természetesen támad. A világfolyásban magában vannak ébresztő indítások /Jób 31:29/. Az ilyen indítás néha bűnre ragad /Ezs.64:6/, néha Istenre való eszmélésre /51:17/, olykor viadszly támad, ha a felébredés a gyűlölet tapasztalása /Péld.10:12/, indíthat a történelemben kinálkozó alkalom jóra és rosszra /Dn.11:25/. De jöhet Istentől magától az indítás, mikor Zorubábel például arra ébred, hogy a templomot föl kell építenie /Hagg.1:14/, vagy a papok és lévitek felébrednek, hogy szolgálatba kell lépniük /Esd.1:5/; ráébredünk, hogy Isten feladatot bízott ránk! A belső hangok tehát nem mindig Istentől valók, s őket meg kell próbálnunk, hogy honnan származnak.

Az elmondottakból világosan látszik, hogy az "ur" ige által kifejezett indítás nem előzmények nélkül felmerülő gondolat, egy lökés, mely kívülről vagy felülről származik, s az Isten emberét egy tőle addig nem ismert irányba tereli; hanem ez az indítás "felébredés", vagyis az emberben már meglévő készségre, már előkészített mű-

külsőre való ráirányítás, esetleg egy az emberen kívül álló, de az ember lelki törekvéseivel egyező szellemi drámalathoz való bekapcsolás. Az az ótestamentumi vezetés, amelyet a felbő- és tűzszalpok képében Isten a sivatagban vándorló zsidó népnek adott, de amely az igéret testamentumi megismérlését nem kapott. Hón.8:14-ben nem Isten Szelle-
 rásáról, hajtásáról /agei/, mely nem utat mutat, hanem a Szellem noszoga-
 nem tisztázott nyugtalanítást vagy bátorítást, tiltást vagy igenlést, amely a lelkiismeret nyugtalanításához és megnyugtatózásához hasonlít, és azaz tulajdonképpen egy is, de annak határozottabb és állandóbb fekre való csatlakozása. A kegyelem az újtestamentumi "indítás" esetében egy természetes ajándékot felerősít és megszentel, kifinósít és megvilágosít. Isten az újtestamentumi időben tényleg vezeti gyermekeit, de erre más eszközöket használ, mint a szívben felmerülő gondolatok. Alas, kijelentés, intő események, megvilágosító ismeret és bölcses-
 ség azok az eszközök, melyeken keresztül Isten gyermekeit vezeti, s nem utolsó helyen a lelkiismereten keresztül. Kétségtelenül lehet egy a szívben felmerülő gondolat, elhatározás is Isten akarata; de mivel nem minden a szívben felmerülő gondolat és akarat Istentől való, ezért meg kell próbálnunk, hogy Tőle való-e, amit gondolunk, amit akarunk. A bennünk felmerülő gondolatok nem különböznek e tekintetben a kívülről jövő tanácsoktól és benyomások-
 totól, melyek közt szintén lehetnek Istentől származó utasítások, ut-
 mutatások, de nem minden az, amit nekünk mondanak, ezért meg kell őket próbálnunk. Olyan keresztény ember, akinek minden gondolata és akarása Isten Lelkét tükrözné, vagy legalább is olyan ember, akinek gondolatai mind Istentől erednének, nincsen. A szívünkben jelenlévő gondolatok és akaratok nem Isten vezetését mutatják a maguk összességében, hanem azt, hogy a külvilág és tudattalan belvilágunk pillanatnyilag mit mutat tudatunknak, s e tényezők közül csak egy az isteni hatás: azt a többitől elválasztani az Istentől megvilágosított értelmünkkel. Tehát csak saját értelmünkkel, ítéleteinkkel Isten megvilágosításával való használata által tudhatjuk meg, mi az Isten vezetése; az olyan csoda, mint a macedon férfinak álomban való megjelenése ritka dolog életünkben. Gépies isteni vezetés, mely mindig kétségtelenül mutatja a helyes utat, nincs. Ilyen vezetéset kapott a pusztában vándorló zsidó nép 40 esztendőre, de az alig ismétlődik.
 A gépies vezetés hiánya azonban nem jelent szegénységet; ellenkezőleg, magasabb színvonalat. Egy gazdagságban a szolga pon-
 tos és részletekben adott utasítást kap, hogy mit csináljon; de a fiu-
 nak meg kell tanulnia, hogy apja fejével gondolkodjék és önállóan tudjon intézkedni. Hiszen ő az örökös, kire majd rábizzák a birtok vezetését. Isten magunkra hagy, hogy tanuljunk, sokszor saját kérun-
 kon. Egyszerre többféle hatást, gondolatot is feltűnni hagy szívünk-
 ben, hogy azok közt választani megtanuljunk. Olykor el is rejtőzik Isten, és gondolatainkból éppen az ő szándéka hiányzik. Ilyenkor meg kell tanulnunk rá várni. Azért bizalmatlanoknak kell lennünk a szívün-
 ben feltűnő gondolatok iránt. Fejlesztésünk folyamán lassanként egész gondolkodásunk irányának az isteni gondolkodás irányvonalát kell meg-
 találnia; be kell abba igazodnunk, hogy együtt gondolkodjunk Isten-
 nel. Nem gépeket, nem automatákat akar Isten, kikbe bedobnak veze-
 tést, s a gépeket annak gondolkodás nélkül a vezetés után. Isten fia-
 kat akar, kik Tőle születtek, s kik maguktól ellesik, önként, szive-
 sen akarják, s így könnyen kitalálják Isten gondolatait. A szeretet
 vezeti őket ebben, nem gépies csoda; a megfeszített Jézus képe jár
 előttük, nem ragogó s dicsőséget villogtató tűzszalpb; ez a vezérlő

szeretet pedig nem olyan valami, ami ebben a világban tekintélyt, feltűnést szerezne nekünk, mint az a dicsőség, hogy minden lépésünket Isten külön intézkedéssel vezet, s az éppen csak nekünk szól; hanem a vesérlő szeretetet minden keresztény együtt és egyformán képviselő dicsőséget nem szerez, sőt ebben a világban sem mert ez a világ üldözi azokat, akik erőszakoságaiban, tolvajlásai-széreit emberek oly uton haladnak, mely nekik semmi világi dicsőséget nem hoz, csak gyalázatot és üldözést. Ha akard, hogy Isten veledessen, akkor vállalnod kell a vele járó gyalázatot és szenvedést is.

Miben áll tehát az isteni vezetés? Abban, hogy Isten elénk küldi körülményeit úgy rendezzi, hogy azok próbera teszik Isten-gonosztól elszakít, s amennyiben e világtól megkiesedünk, megtölt a maga lényével. Mennél inkább benne élünk, annál inkább elfoglalnak az ő gondolatai, melyeket főleg a Szentírásból ismerünk meg. Lassankint úgy gondolkodunk, mint ő, mert a Biblia átítatja gondolkodásunkra vissz Krisztus nyelvein a szenvedésbe, az elítélésbe, a szégyenbe. S mikor már sokat jártunk Vele együtt, már nem is lesz szégyenünk csodára, mert magunktól megtaláljuk, melyek azok a véres lábnyomok, amelyekbe a mi lábunkat bele kell igazítanunk.

Ez az isteni megtöltés minden embernél másként és másként történik: nincs két ember, aki egyformává válnék a megkentélő Isten kezében. Azáltal, hogy bizonyos körülmények közé behelyez, azok bizonyos feladatokat állítanak elének. Saját akaratából válogatva, mindenik gyermekébe különböző és vele való tervéhez mért adományokat helyez Isten, melyeket titokzatosan uton kapunk, s nem mindig ismerünk rájuk. Tudunk és akaratunk nélkül úgy vezet, hogy könyvek, tapasztalások, foglalkozások ismeretekkel gazdagítanak, melyeknek rendeltetését nem mindig értjük; néha bevet a tanulásba, néha kicserél abból és más iskolába tesz. Nevelődünk, készülünk valami rendeltetésre, valamilyen feladat végrehajtására. Egyszer csak az Isten órájában rébredünk egy feladatra, mely helyzetünkől és felkészültségünkől folyik, s melynek végezésére vagy megkezdésére akkor, mikor a rébredés történik, már alkalmasak is vagyunk, néha azt esetleg nem is tudjuk magunkról. Ez a rébredés /ur/ az isteni vezetés, ez az isteni indítás. De az ilyen vezetés nem mindennapos dolog, és nem előkészíthető. Hiszen éppen azért rébredés.

Bizonyos, hogy nem mindenkit nevel így az Isten; nem mindenkinek életében folyik ilyen előkészítés, ilyen megtöltés. De azokat, akik Isten szeretetét minden más előtt szívükbe fogadják, Isten kezébe veszi. Felkészíti őket, s aztán egy napon kapják az isteni parancsot, azaz rébrednek Isten hívására. És az isteni vezetés nagyrésben a vezetett tudtán kívül történik, s így semmi érdeme nincs benne, a dicsőség érte Istené. Folyik azonban másféle nevelés és ébresztés is. Az Istennek ellenállókban is készségek és tehetségek fejlődnek ki valamely gonoszra. A maga idejében Isten ezeket is a történelemben kijelölt gonosz feladatuk teljesítésére ébreszti. És is isteni vezetés /V.8. Jel.16:12-16, 17:17/.